

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Дніпропетровського
Державного університету
внутрішніх справ

А.Є. Фоменко

2018 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
до аспірантури**

зі спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право

Програма обговорена і схвалена на
засіданні Приймальної комісії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
протокол № 7 від 12 квітня 2018 року

Голова предметної комісії
для вступу до аспірантури
доктор юридичних наук, доцент

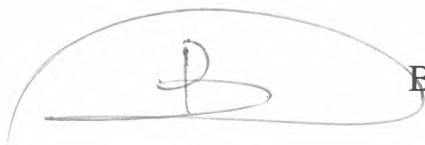
В.В. Шаблистий

Дніпро – 2018

Програма вступного іспиту в аспірантуру ДДУВС з наукової спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. - Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 58 с. / Укладачі: Примаченко В.Ф., Шаблистий В.В.

Програма обговорено на засіданні
предметної комісії
(протокол № 1 від 06 квітня 2018 р.)

Голова предметної комісії
для вступу до аспірантури
доктор юридичних наук, доцент

A handwritten signature in dark ink, consisting of a stylized 'Ш' followed by a flourish, enclosed within a large, light-colored oval outline.

В.В. Шаблистий

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кандидат на вступ до аспірантури (ад'юнктури) повинен **ЗНАТИ:**

1. на понятійному рівні

- сучасні підходи до джерел кримінального права;
- функціональне призначення кримінального права;
- диференціацію кримінальної відповідальності;
- проблеми кримінально-правового забезпечення безпеки людини

2. на фундаментальному рівні:

- проблеми застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за злочини проти громадської безпеки та проти громадського порядку;
 - – кримінологічне вчення про особу злочинця;
 - – кримінологічну характеристику бюджетних злочинів;
 - – проблеми віктимологічної профілактики злочинів;
 - – актуальні проблеми науки кримінально-виконавчого права;
 - – проблеми оптимізації процесу виконання покарань в Україні;
- проблеми реформування органів і у станови виконання покарань в Україні на сучасному етапі;

-на практично-творчому рівні

- – здійснювати юридичний аналіз складів злочинів;
- – логічно будувати наукові публікації;
- – застосовувати правила та принципи, якими слід керуватися при написанні дисертації;

ВМІТИ:

1. на репродуктивному рівні:

2. застосовувати теоретичні знання та практичні навички щодо надання пропозицій щодо подолання колізій правових норм;

3. на алгоритмічному рівні:

- аргументовано, логічно і послідовно викладати матеріал в короткий термін часу;

4. на евристичному рівні:

- на основі власних умовиводів та за допомогою порівняння їх із загально визнаними аксіомами будувати логічні ланцюжки, переосмислювати наявні знання стосовно нових змін, що відбуваються в кримінально-правовій науці;

5. на творчому рівні:

– організовувати та вільно використовувати засвоєні знання для розв’язання типових ситуацій, що виникають у процесі здійснення досудового розслідування.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Організація і проведення вступних іспитів до аспірантури (ад’юнктури) з наукової спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право проводиться відповідно до Законів України „Про освіту”, „Про вищу освіту”, Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, Положення про підготовку науково-педагогічних та наукових кадрів, Правил прийому до ДДУВС та відомчих нормативних актів і рішень Вченої ради та розпоряджень ректора університету.

Програма відповідає вимогам Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ в обсязі навчальної програми для спеціаліста (магістра), яка відповідає науковій спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право», і розроблена на основі програми підготовки аспірантів (ад’юнктів) за визначеною спеціальністю. Формулювання питань програми відповідають підручникам, навчальним посібникам та монографіям, що рекомендовані для підготовки науково-педагогічних кадрів.

Згідно з паспортом спеціальності, наукова спеціальність 12.00.08 є галуззю юридичної науки, яка досліджує включає галузі юридичних наук, які досліджують кримінально-правові та кримінально-виконавчі відносини; норми кримінального та кримінально-виконавчого права, що їх регулюють; кримінальний та кримінально-виконавчий закони; злочин, кримінальну відповідальність та покарання; злочинність та віктимізацію, їх детермінанти та заходи запобігання; жертв злочину та особистість злочинця, а також наукознавчі проблеми наук, що включені до цієї спеціальності.

Для проведення іспиту призначається комісія. Іспит проводиться по білетах в усній формі. У кожному білеті міститься 3 питання за відповідними розділами програми підготовки аспірантів (ад’юнктів).

На підготовку відповіді надається не менше однієї години. По закінченні відповіді по кожному питанню можуть бути додаткові запитання з метою уточнення знань і умінь кандидата.

Підсумкова оцінка оголошується після обговорення членами екзаменаційної комісії відповідей по усіх питаннях білету і виведенні середньої оцінки за такими правилами:

1. оцінка «відмінно», якщо надано пряму відповідь по суті постановки питання, викладено матеріал логічно, спочатку загальні, а потім часткові елементи понять; викладання переліків факторів (умов, принципів)

здійснено у послідовності зменшення їх важливості; забезпечено повноту охоплення усіх елементів, які складають зміст поняття;

2. оцінка «**добре**», якщо відповідь повна, однак є ускладнення у наданні прямої відповіді, поняття надано як сума частковостей поза їх логічним зв'язком;

3. оцінка «**задовільно**», якщо відповідь повна, однак фактори різної значущості наводяться у послідовності без урахування їх важливості;

4. оцінка «**незадовільно**», якщо відповідь не повна настільки, що не розкриває суть поняття.

Звертається увага на уміння кандидатів чітко формулювати висновки і пропозиції, витримувати логічну послідовність та на грамотність мови.

РОЗДІЛ І.

«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА»

Тема № 1. Поняття, система, предмет, завдання і принципи кримінального права України. Наука кримінального права

Поняття кримінального права як самостійної галузі права і як науки.

Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права і кримінальної політики.

Кримінальне право як засіб охорони соціальних цінностей і встановленого в суспільстві правопорядку. Докорінна реформа кримінального права у зв'язку із створенням демократичної, правової держави, прийняттям Конституції України у 1996 році та Кримінального кодексу України 2001 року (який вступив в законну силу 1.09.2001 року). Необхідність реформування кримінального законодавства в Україні на сучасному етапі розвитку державності. Залежність реформи кримінального законодавства від реформування інших галузей права (кримінально-процесуального, кримінально-виконавчого, адміністративного, господарського, цивільного та ін.). Внесення змін до чинного Кримінального кодексу України та їх необхідність.

Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права (кримінально-процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право).

Система кримінального права. Загальна і Особлива частини. Поняття і система Загальної частини.

Наука кримінального права. Розвиток науки кримінального права. Наступність у науці кримінального права. Розробка наукою основних інститутів кримінального права. Вплив науки кримінального права на законодавчу і правозастосовчу діяльність, на формування юридичного мислення і правової свідомості населення.

Предмет і завдання науки кримінального права. Зв'язок науки кримінального права з суміжними науками (кримінологією, правовою статистикою, криміналістикою, судовою медициною, юридичною психологією, судовою психіатрією та ін.). Методи науки кримінального права. Роль науки кримінального права в розробці нового кримінального законодавства України. Система курсу кримінального права. Кримінальний закон.

Вчення про злочин; вчення про покарання; кримінальне право зарубіжних держав; критичний підхід до використання літератури, яка видана до проголошення незалежності України.

Тема № 2. Закон про кримінальну відповідальність та її підстава

Поняття кримінального закону України, його ознаки і значення. Задачі кримінального законодавства України. Кримінальний закон як єдине джерело кримінального права. Законодавство України про кримінальну відповідальність. Загальнопобудовна роль кримінального закону. Точне виконання кримінального

закону – необхідна умова зміцнення правопорядку і законності. Види кримінальних законів (Кодекс, окремі кримінальні закони, закони тимчасової дії та ін.). Відповідність Законів України про кримінальну відповідальність положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Структура (побудова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини Кримінального кодексу України, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і норми-заборони.

Тлумачення кримінального закону: поняття і значення. Види тлумачення за суб'єктом: аутентичне (легальне, офіційне); судове; доктринальне; засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. Результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене.

Роль Верховного Суду України в тлумаченні кримінальних законів (прецедент тлумачення законів).

Неприпустимість аналогії в кримінальному праві.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність: у часі, по території, за колом осіб, універсальний принцип дії закону.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Вступ кримінального закону в силу. Обов'язкове опублікування кримінального закону як необхідна умова його застосування.

Час вчинення злочину і його вплив на межі кримінальної відповідальності особи. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність в часі.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо злочинів, вчинених на території України. Поняття території України. Поняття місця вчинення злочину. Вилучення з-під юрисдикції судів України осіб, які вчинили злочин на території України та користуються дипломатичним імунітетом.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо злочинів, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо злочинів, вчинених іноземцем за межами України. Правові наслідки засудження особи за межами України.

Видача злочинців (екстрадиція). Дія міжнародних договорів на території України, що регулюють питання правової допомоги у розшуку злочинців, розкритті та розслідуванні злочинів.

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності (ст.2 КК). Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у галузі кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини і кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання.

Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила злочин. Питання про свободу волі в кримінальному праві.

Підстава кримінальної відповідальності. Фактична та юридична підстава кримінальної відповідальності. Питання про юридичну підставу кримінальної відповідальності в науці і законодавстві.

Тема № 3. Поняття та ознаки злочину. Класифікація злочинів

Соціальна природа злочину. Залежність поняття злочину від соціально-економічних відносин, що існують у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття злочину. Криміналізація і декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

Визначення поняття злочину: формальне; матеріальне; формально-матеріальне; їх сутність. Поняття злочину в чинному КК України: передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину.

Ознаки злочину. Суспільна небезпека як матеріальна ознака злочину. Значення суспільної небезпеки. Характер та ступінь суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака злочину. Неприпустимість застосування статей Особливої частини КК за аналогією. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність як ознака злочину; її зміст та значення.

Караність як невід'ємна ознака злочину. Співвідношення караності як ознаки злочину і фактичного призначення покарання за злочин. Органічна єдність ознак злочину.

Значення ст.11 КК для визначення поняття злочину. Проблема удосконалення поняття злочину в кримінальному праві України.

Місце злочину в системі правопорушень. Критерії відмежування злочинів від інших правопорушень. Питання про відмежування злочинів та інших правопорушень у науці кримінального права. Співвідношення понять злочину, злочинності та правопорушення.

Класифікація злочинів ст.12 КК залежно від їх тяжкості та її значення. Критерії класифікації (ступінь тяжкості, родовий об'єкт, потерпілий, предмет, наслідки, спосіб вчинення, місце та час вчинення, суб'єкт, форма вини, мета). Проблема удосконалення класифікації злочинів у чинному законодавстві.

Тема № 4. Склад злочину. Об'єкт злочину

Поняття складу злочину і його значення. Вичерпний перелік складів злочинів у чинному законодавстві. Співвідношення понять злочину і складу злочину.

Елементи складу злочину, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу злочину, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу злочину, значення такого розподілення ознак складу злочину:

- 1) як конститутивних ознак;
- 2) як кваліфікуючих ознак;
- 3) як обставин, що обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Види складів злочину залежно від 1) їх тяжкості: прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані; 2) особливостей конструкції: матеріальні, формальні, усічені; 3) наявності наслідків: з матеріальною шкодою, з фізичною шкодою, з ідеологічною шкодою.

Склад злочину і кваліфікація злочину. Поняття кваліфікації злочину і її значення.

Поняття об'єкту злочину. Значення об'єкту злочину в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпечності злочину. Характер суспільної небезпечності злочину. Ступінь суспільної небезпечності злочину. Їх значення для правильного визначення об'єкту злочину та його кваліфікації.

Суспільні відносини, інтереси, блага як об'єкт злочину. Об'єкт злочину і об'єкт кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин.

Класифікація (види) об'єктів злочину. Загальний об'єкт злочину. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт злочину. Видовий об'єкт злочину. Безпосередній (конкретний) об'єкт злочину. Порядок визначення родового, видового та безпосереднього об'єктів злочину та їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти.

Поняття предмету злочину та його місце в структурі складу злочину. Предметні та безпредметні злочини. Значення правильного встановлення предмету злочину для кримінальної відповідальності. Відмінність предмету злочину від об'єкту злочину. Описання предмету злочину в диспозиціях статей Особливої частини КК.

Потерпілий як ознака об'єкту злочину. Значення встановлення категорії потерпілого для кваліфікації злочину (посягання щодо працівників правоохоронних органів, суду та ін.).

Тема № 5. Об'єктивна сторона злочину

Поняття об'єктивної сторони злочину. Ознаки складу злочину, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпечності, кваліфікації злочину, а також відмежування одного складу злочину від іншого.

Суспільно небезпечне діяння, його поняття та форми. Суспільно небезпечна дія чи бездіяльність злочинного діяння як зовнішні акти поведінки людей, які вчиняються в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за злочинну бездіяльність. Правовий (юридичний) обов'язок діяти певним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Значення нездоланної (непереборної) сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Поняття суспільно небезпечних наслідків. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони злочину. Їх види та значення в кримінальному праві. Злочини з матеріальними та формальними складами: значення такого розподілення.

Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільно небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Розподіл причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований причинний зв'язок та ін.

Встановлення причинного зв'язку при наявності так званих особливих умов з боку потерпілого. Особливості причинного зв'язку при злочинній бездіяльності.

Спосіб, знаряддя, засоби, обставини (обстановка, умови), місце, час вчинення злочину як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону злочину; їх значення. Спосіб, знаряддя, засоби, обставини, місце, час вчинення злочину як:

- конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного складу злочину;
- кваліфікуючі ознаки;
- обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Тема № 6. Суб'єктивна сторона злочину

Поняття суб'єктивної сторони складу злочину та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини та її значення для кримінальної відповідальності.

Форми вини в кримінальному праві України, їх значення для кваліфікації злочину і призначення покарання. Умисна форма вини, необережна форма вини, змішана (подвійна, складна) форма вини.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки). Відмінність прямого умислу від непрямого. Види умислу в залежності від моменту виникнення: раптовий, заздалегідь сформований; в залежності від ступеня передбачення наслідків: визначений, невизначений, альтернативний.

Умисел в злочинах з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу злочину. Значення мотиву і мети для кваліфікації злочину як:

- конститутивних (конструктивних) ознак складу злочину;
- кваліфікуючих ознак;
- обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Поняття необережної форми вини та її ознаки. Необережність та її види. Значення боротьби з необережними злочинами.

Злочинна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування злочинної самовпевненості від непрямого умислу.

Злочинна недбалість, її об'єктивний і суб'єктивний критерії. Їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків, його відмінність від злочинної недбалості.

Подвійна, складна (змішана) форма вини і її значення для кваліфікації злочину.

Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Помилка в:

- об'єкті злочину;
- предметі злочину;
- потерпілому;
- злочинності чи незлочинності діяння;
- причинному зв'язку та в наслідках злочину.

Випадки, які приєднуються до помилок і помилка щодо особи; відхилення дії чи удару.

Тема № 7. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт злочину)

Поняття суб'єкту злочину в законі про кримінальну відповідальність. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкту злочину. Загальний і спеціальний суб'єкт злочину в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкту, його значення для кваліфікації злочину.

Суб'єкт злочину та особа злочинця. Суб'єкт злочину та його тлумачення в кримінальному праві та процесі, кримінології. Їх відмінності.

Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих злочинів.

Загальний та понижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують; критерії встановлення в законі пониженого віку кримінальної відповідальності. Злочини, за вчинення яких в кримінальному законі встановлено понижений вік відповідальності (ст.22 КК).

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкту злочину. Поняття осудності та її значення. Форма неосудності та її види. Форми неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності у кримінальному праві України. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна душевна хвороба, тимчасовий розлад душевної діяльності, слабоумство, інший хворобливий стан психіки (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Обмежена осудність в кримінальному праві, її поняття та ознаки. Вплив визнання особи обмежено осудною на призначення покарання і застосування примусових заходів медичного характеру.

Відповідальність за злочини, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин. Її обґрунтування в кримінальному законі України.

Тема 8. Стадії злочину

Поняття і види стадій вчинення злочину за чинним кримінальним законодавством.

Готування до злочину, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види підготовчих дій. Підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або змовлення на вчинення злочину, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення злочину. Відмежування готування до злочину від виявлення наміру. "Голий умисел" та його правові наслідки. Відповідальність за готування до злочину за КК України.

Правові наслідки готування до злочину невеликої тяжкості.

Замах на злочин, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на злочин: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Значення такого розподілу. Відмежування замаху від готування до злочину.

Закінчений та незакінчений злочин. Поняття закінченого злочину. Момент закінчення злочину у складах з матеріальним, формальним та усіченим складом.

Підстава кримінальної відповідальності за готування та замах на злочин. Кваліфікація готування та замаху на злочин. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на злочин.

Добровільна відмова при незакінченому злочині та добровільна відмова від доведення злочину до кінця, її поняття та ознаки. Стадії вчинення злочину, на яких можлива добровільна відмова. Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення злочину до кінця. Наслідки добровільної відмови від доведення злочину до кінця та їх значення.

Дійове каяття у здійсненні злочину. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення злочину до кінця.

Тема № 9. Співучасть у злочині

Поняття і значення співучасті у злочині і її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Умисна спільна участь декількох суб'єктів злочину у вчиненні умисного злочину. Зміст цієї ознаки.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників.

Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в злочинах, які вчинені з необережності. Відокремлення співучасті від "необережного заподіяння".

Значення мотиву та мети при вчиненні злочину у співучасті.

Види співучасників та їх визначення в КК. Виконавець та співвиконавець злочину. Організатор злочину. Підбурювач до злочину. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Пособник злочину. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відокремлення пособництва від підмовництва.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця. Відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Форми співучасті. Питання про форми співучасті в науці кримінального права. Вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією. Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті.

Призначення покарання співучасникам. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Опосередковане виконання. Співучасть у злочині зі спеціальним суб'єктом. Провокація злочину.

Експес виконавця. Види експесу виконавця: кількісний та якісний. Кваліфікація дій співучасників при експесі. Невдале підмовництво та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови підмовника та пособника.

Поняття причетності до злочину. Види причетності: переховування, неповідомлення, потурання. Відповідальність за причетність до злочину.

Тема № 10. Множинність злочинів

Поняття множинності злочинів. Соціальна та юридична характеристика множинності злочинів та її значення.

Одиничний злочин як структурний елемент множинності злочинів. Види одиничних злочинів: прості та ускладнені одиничні злочини (триваючі, продовжувані та складні злочини).

Види множинності злочинів.

Сукупність злочинів та її ознаки. Види сукупності злочинів: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного злочину. Відмежування сукупності злочинів від конкуренції норм. Кваліфікація злочинів при ідеальній та реальній сукупності. Значення сукупності злочинів для кваліфікації злочину та призначення покарання.

Повторність злочину та її ознаки. Види повторності: повторність, не пов'язана із засудженням (фактична повторність) та повторність, пов'язана із засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних та різнорідних злочинів.

Неодноразовість, систематичність та вчинення злочину у вигляді промислу як види повторності тотожних злочинів. Повторність та реальна сукупність злочинів. Значення повторності для кваліфікації злочину та призначення покарання.

Рецидив злочину: поняття та ознаки. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, складний (багаторазовий), пенітенціарний, особливо небезпечний. Значення рецидиву для кваліфікації злочину і для призначення покарання. Умови, порядок та правові наслідки визнання особи рецидивістом.

Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву злочинів. Врахування їх при:

- кваліфікації злочинів та призначенні покарання;
- вирішенні питання щодо можливості звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у випадках, передбачених КК.

Тема № 11. Обставини, що виключають злочинність діяння

Поняття, ознаки і види обставин, що виключають злочинність діяння. Обставини, які передбачені КК та іншими законодавчими актами (Закон України «Про міліцію» та ін.).

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння шкоди при, так званій, «передчасній» і «запізнілій» обороні. Оцінка використання технічних та інших пристосувань, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони.

Вплив на відповідальність особи, яка перебувала в стані необхідної оборони застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для:

- захисту від нападу озброєної особи;
- захисту від нападу групи осіб;
- відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення.

Врахування суб'єктивного ставлення особи, що захищається, до заподіяння шкоди. Правові наслідки заподіяння шкоди особою, яка перебувала в стані сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечним посяганням, що не відповідало небезпечності посягання чи обставині захисту.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.

Уявна оборона. Відповідальність при уявній обороні. Інститут необхідної оборони в діяльності співробітників органів внутрішніх справ. Межі кримінальної відповідальності при уявній обороні за заподіяну шкоду (з урахуванням вікових, розумових, освітніх, психологічних та інших особистих характеристик особи, яка захищалася).

Підстави і ознаки затримання особи, яка вчинила злочин. Вимушений характер завдання шкоди особі, яка вчинила злочин при її затриманні. Відповідність заподіяння шкоди при затриманні безпеці вчиненого посягання і обставинам затримання. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була завдана.

Відповідальність за заподіяння шкоди, яка не була необхідною для затримання особи, яка вчинила злочин. Кримінально-правові питання затримання особи, яка вчинила злочин в діяльності співробітників органів внутрішніх справ.

Поняття, підстави і ознаки крайньої необхідності. Неможливість усунення небезпеки, що загрожує інакше як шляхом завдання шкоди – єдина підстава крайньої необхідності.

Суспільна небезпека, що безпосередньо загрожує:

- особі;
- охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб;
- суспільним інтересам;
- інтересам територіальної громади;
- інтересам держави.

Джерела небезпеки. Завдання шкоди інтересам так званих «третьох осіб». Вимушеність завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій в стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка завдається в стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж відвернута при крайній необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони і дій, спрямованих на затримання особи, яка вчинила злочин.

Фізичний або психічний примус – його поняття та ознаки. Межі кримінальної відповідальності особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо ця особа зазнала фізичного примусу, внаслідок якого вона зберігала можливість керувати своїми діями, а також психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження – його поняття та ознаки. Межі відповідальності особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо вона була вчинена з метою виконання законного наказу або розпорядження. Підстави визнання законними наказу або розпорядження:

- віддання їх відповідною особою;
- в належному порядку;
- в межах повноважень;
- за змістом не суперечать чинному законодавству та не пов'язані з порушенням конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Межі кримінальної відповідальності особи, яка виконала явно злочинний наказ або розпорядження. Усвідомлення злочинного характеру наказу чи розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком – його поняття і ознаки. Межі відповідальності особи при заподіянні шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо це діяння було вчинене в умовах виправданого ризику для досягнення значної суспільно корисної мети. Відповідальність особи при заздалегідь створюваній загрозі для життя інших людей або загрозі екологічної катастрофи чи інших надзвичайних подій.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації – його поняття та ознаки. Вимушеність заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам особою, яка відповідно до чинного закону виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх злочинної діяльності. Межі кримінальної відповідальності особи за вчинення у складі організованої групи чи злочинної організації:

- особливо тяжкого умисного злочину, пов'язаного з насильством над потерпілим;
- умисного тяжкого злочину, пов'язаного з спричиненням тяжкого тілесного ушкодження потерпілому або настанням інших тяжких або особливо тяжких наслідків.

Тема № 12. Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття звільнення особи, яка вчинила злочин від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Умови такого звільнення:

- вчинення злочину невеликої тяжкості;
- щире покаяння після вчинення злочину;
- активне сприяння розкриттю злочину;
- повне відшкодування завданих злочином збитків або усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення:

- вчинення вперше злочину невеликої тяжкості;
- примирення винного з потерпілим;
- відшкодування завданих злочином збитки або усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови такого звільнення:

- вчинення вперше злочину невеликої або середньої тяжкості;
- щире покаяння після вчинення злочину;
- передача особи, яка вчинила злочин, на поруки колективу підприємства, установи чи організації за їхнім клопотанням;
- дотримання протягом року з дня передачі на поруки певних правил (виправдання довіри колективу, неухилення від заходів виховного характеру, не порушення громадського порядку).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Умови такого звільнення:

- вчинення вперше злочину невеликої або середньої тяжкості;
- на час розслідування або розгляду справи в суді внаслідок зміни обстановки вчинене діяння втратило суспільну небезпечність або особа перестала бути суспільно небезпечною.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності. Умови такого звільнення. Строки давності притягнення до кримінальної відповідальності:

- два роки (вчинення злочину невеликої тяжкості, за який законом передбачене покарання менш суворе, ніж обмеження волі);
- три роки (вчинення злочину невеликої тяжкості, за який законом передбачене покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі);
- п'ять років (вчинення злочину середньої тяжкості);
- десять років (вчинення тяжкого злочину);
- п'ятнадцять років (вчинення особливо тяжкого злочину).

Зупинення перебігу строків давності та їх поновлення. Незастосування строків давності у разі вчинення злочинів проти миру та безпеки людства, передбачених у статтях 449-451, 454 КК.

Тема № 13. Поняття покарання. Види покарання

Поняття та ознаки покарання за кримінальним законом України.

Кара як ознака покарання. Елементи кари. Соціальна природа покарання. Мета покарання. Питання про мету покарання в теорії кримінального законодавства України та в науці кримінального права. Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне попередження.

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним законодавством. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Проблеми удосконалення системи покарань.

Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та непов'язані з встановленням строків; загальні та спеціальні.

Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному

батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.

Покарання, які можуть бути застосовані як в якості основних, так і в якості додаткових: штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Правила призначення основного та додаткового покарання.

Характеристика основних і додаткових покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Громадські роботи – їх зміст, термін і вид. Порядок відбування покарання у вигляді громадських робіт. Наслідки злісного ухилення від відбування громадських робіт. Порядок заміни громадських робіт обмеженням волі або арештом. Обчислення строків громадських робіт, заміненних обмеженням волі або арештом. Обмеження у призначенні громадських робіт щодо осіб, визнаних інвалідами першої або другої групи, вагітним жінкам, жінкам, які мають дітей віком до восьми років, жінкам, які досягли п'ятдесятип'ятирічного віку, чоловікам, які досягли шістдесятирічного віку, а також військовослужбовцям строкової служби.

Виправні роботи – їх зміст, термін і вид. Суми відрахувань із заробітку засудженого до виправних робіт в доход держави. Обмеження у призначенні виправних робіт щодо вагітних жінок та жінок, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною, до непрацездатних, до осіб, що не досягли шістнадцяти років, та тих, що досягли пенсійного віку, а також до військовослужбовців, працівників правоохоронних органів, нотаріусів, суддів, прокурорів, адвокатів, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування. Порядок та терміни заміни виправних робіт на інші види покарань особам, які стали непрацездатними після винесення вироку суду.

Службове обмеження для військовослужбовців – його зміст і термін. Коло осіб, до яких застосовується службове обмеження: засуджені військовослужбовці, крім військовослужбовців строкової служби. Умови застосування цього виду покарання і розмір відрахувань із суми грошового забезпечення засудженого в доход держави. Правові наслідки службового обмеження для військовослужбовців: засуджений не може бути підвищений на посаді, у військовому званні, строк покарання не зараховується в строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Арешт – його зміст і термін. Порядок та місця відбування арешту для різних категорій засуджених. Обмеження в застосуванні арешту щодо осіб віком до шістнадцяти років, вагітних жінок та жінок, які мають дітей віком до восьми років.

Обмеження волі – його зміст і термін. Кримінально-виконавчі установи, в яких засуджені відбувають покарання у вигляді обмеження волі. Обмеження волі не застосовується щодо неповнолітніх, вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до чотирнадцяти років, до осіб, що досягли пенсійного віку, військовослужбовців строкової служби та до інвалідів першої і другої груп.

Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців – його зміст і термін. Категорії засуджених військовослужбовців, щодо яких застосовується цей вид покарання. Обмеження у застосуванні тримання в дисциплінарному батальйоні.

Позбавлення волі на певний строк – його зміст і терміни. Види кримінально-виконавчих установ, в яких відбувають покарання засуджені до позбавлення волі на певний строк.

Довічне позбавлення волі – його зміст і випадки застосування. Обмеження у застосуванні довічного позбавлення волі щодо осіб, які вчинили злочини у віці до 18 років, жінок, які були в стані вагітності під час вчинення злочину або на момент постановлення вироку.

Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу – його зміст і випадки застосування.

Конфіскація майна – її зміст, види і випадки застосування. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Перелік майна, що не підлягає конфіскації, визначається законом України. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації. Задоволення майнових претензій за рахунок конфіскованого майна.

Штраф – його зміст, розміри і випадки застосування. Заміна штрафу іншими видами покарань. Наслідки злісного ухилення від сплати штрафу. Порядок заміни та обчислення штрафу іншими видами кримінальних покарань.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – його зміст, термін і випадки застосування. Обмеження у застосуванні цього виду покарання щодо народних депутатів України, сільських, селищних, міських голів, депутатів представницьких органів місцевого самоврядування. Обчислення строків виконання цього виду покарання за умов приєднання його як додаткової міри до різних видів основних покарань. Наслідки ухилення від виконання цього виду покарання.

Тема № 14. Призначення покарання

Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України. Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті, що передбачає відповідальність за вчинений злочин. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання:

- ступеня тяжкості вчиненого злочину;
- особи винного;
- способу та мотивів вчиненого злочину;
- характеру та розміру заподіяної шкоди;
- обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

Правила призначення більш м'якого чи більш суворого покарання, ніж передбачено відповідними статтями Особливої частини КК (ст.ст.70, 71).

Обставини, які пом'якшують покарання – їх поняття, види та зміст. Перелік обставин, які пом'якшують покарання:

- з'явлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю злочину;
- добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди;
- вчинення злочину неповнолітнім;
- вчинення злочину жінкою в стані вагітності;

- вчинення злочину внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин;
- вчинення злочину під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність;
- вчинення злочину під впливом сильного душевного хвилювання, викликаного неправомірними або аморальними діями потерпілого;
- вчинення злочину з перевищенням меж крайньої необхідності;
- виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, поєднане з вчиненням злочину у випадках, передбачених КК.

Обставини, які обтяжують покарання – їх поняття, види та зміст. Перелік обставин, які обтяжують покарання:

- вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів;
- вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою чи злочинною організацією;
- вчинення злочину на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі або розбрату;
- вчинення злочину у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку;
- тяжкі наслідки, завдані злочином;
- вчинення злочину щодо малолітнього, особи похилого віку або особи, що перебуває в безпорадному стані;
- вчинення злочину щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності;
- вчинення злочину щодо особи, яка перебуває в матеріальній, службовій чи іншій залежності від винного;
- вчинення злочину з використанням малолітнього або особи, що страждає психічним захворюванням чи недоумством;
- вчинення злочину з особливою жорстокістю;
- вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій;
- вчинення злочину загально-небезпечним способом;
- вчинення злочину особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів;
- вбивство заручника.

Порядок та умови визнання обставин, які обтяжують покарання, такими.

Призначення покарання за незакінчений злочин та за злочин, вчинений у співучасті. Умови призначення покарання в таких випадках.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Умови призначення покарання в таких випадках.

Призначення покарання за сукупністю злочинів. Правила призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за окремі злочини, які входять в сукупність злочинів. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання. Межі призначення покарання за сукупністю злочинів.

Порядок призначення за сукупністю злочинів додаткових покарань. Особливості призначення за сукупністю злочинів різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань.

Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків. Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинання покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу декількох злочинів та сукупності вироків. Відмінність правил призначення покарання за сукупністю злочинів та сукупністю вироків.

Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Співвідношення складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення. Обчислення строків покарання. Строки покарання обчислюються в роках та місяцях. При заміні або складанні покарань, а також у разі зарахування попереднього ув'язнення допускається обчислення строків покарання у днях.

Тема № 15. Звільнення від покарання

Поняття і значення звільнення від покарання. Види такого звільнення, критерії їх поділу.

Правові підстави звільнення від покарання та його відбування:

- заміна призначеного судом покарання більш м'яким;
- пом'якшення призначеного покарання (крім звільнення, пом'якшення на підставі закону України про амністію чи акта помилування;
- з випробуванням.

Правові наслідки звільнення особи від покарання та його відбування. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням

Іспитовий строк при звільненні від покарання, його термін та умови.

Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Види строків давності виконання обвинувального вироку (2, 3, 5, 10, 15 років). Зупинення, перебіг та відновлення строків давності при ухиленні особи від відбування покарання.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, його поняття та умови застосування.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, її поняття та умови застосування.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, його поняття та умови застосування.

Звільнення від покарання за хворобою, його поняття та умови застосування. Правові підстави визнання хвороби засудженого такою, що дає підстави для звільнення від відбування покарання.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування. Амністія, її види та порядок застосування. Обмеження у застосуванні амністії. Помилування, його види та порядок застосування.

Тема № 16. Погашення і зняття судимості

Поняття, кримінально-правове значення та правові наслідки судимості. Порядок погашення та зняття судимості. Зняття судимості щодо осіб, які були реабілітовані.

Поняття, строки та правові наслідки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості.

Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

Тема № 17. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру:

- надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку;
- госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом;
- госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом;
- госпіталізація до психіатричного закладу із суворим наглядом.

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Порядок та правові підстави таких дій. Припинення застосування примусових заходів медичного характеру через змінення психічного стану особи на краще.

Примусове лікування, його поняття та умови призначення. Види спеціальних лікувальних установ, що здійснюють примусове лікування.

Тема № 18. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх

Правові підстави та порядок притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили злочини у віці до 18 років.

Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його поняття та умови. Наслідки ухилення неповнолітнього, що вчинив злочин, від застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх. Основні і додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх.

Основні види покарань, що застосовуються до неповнолітніх:

- штраф;
- громадські роботи;
- виправні роботи;
- арешт;

- позбавлення волі на певний строк.

Додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх:

- штраф;
 - позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
- Розмір штрафу та перелік доходів, на які він може бути звернений.

Виправні роботи, їх термін та особливості їх призначення неповнолітнім. Сума відрахувань із заробітку неповнолітнього, засудженого до виправних робіт.

Арешт, його термін і місця відбування.

Позбавлення волі на певний строк та його термін. Види установ, де відбувають покарання неповнолітні, засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі.

Призначення покарання неповнолітнім, його порядок та умови.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк, що встановлюється неповнолітнім.

Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його умови та правові наслідки.

Звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у зв'язку із закінченням строків давності, його умови та правові наслідки. Види строків давності притягнення до кримінальної відповідальності та виконання обвинувального вироку для неповнолітніх.

Умовно дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітніх та умови його застосування. Правові наслідки вчинення нового злочину під час умовно-дострокового звільнення від покарання.

Погашення та зняття судимості. Дострокове зняття судимості.

Тема № 19. Загальна характеристика міжнародного кримінального права

Загальна характеристика кримінального законодавства держав, що входять до СНД.

Кримінальне законодавство Російської Федерації, Білорусі, Казахстану.

Кримінальне законодавство розвинутих зарубіжних держав: Англії, США, Франції, Німеччини. Англо-американська континентальна (франко-німецька) системи кримінального права. Реформи кримінального законодавства, що здійснюються в останній час в деяких зарубіжних розвинутих державах.

Основні інститути Загальної частини кримінального права зарубіжних держав.

Поняття злочину. Класифікація злочинів. Вина та її форми. Неосудність. Замах на злочин. Співучасть. Обставини, що усувають злочинність діяння. Система кримінальних покарань. Заходи безпеки. Умовне засудження. Звільнення від покарання.

«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА»

Тема № 20. Поняття, система та значення. Особливої частини кримінального права України. Наукові основи кваліфікації злочинів

Поняття Особливої частини кримінального права України та її значення. Єдність Загальної й Особливої частин кримінального права. Законодавство України про відповідальність за окремі види злочинів. Питання кодифікації нового кримінального законодавства у світлі соціальних, економічних та правових реформ, що провадяться в Україні. Конституція України як основна нормативна база удосконалення кримінального законодавства.

Система Особливої частини чинного кримінального законодавства України, критерії систематизації. Проблеми побудови системи Особливої частини нового кримінального законодавства України.

Завдання кримінального права в посиленні боротьби із злочинністю. Внесення змін до чинного Кримінального кодексу України та їх обумовленість.

Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації, розробці нового кримінального законодавства України. Забезпечення глибокого і чіткого аналізу складів конкретних злочинів в точній і повній відповідності закону, його соціально-політичного змісту і призначенню.

Значення вивчення судової практики і її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного розуміння і застосування кримінально-правових норм Особливої частини.

Джерела судової практики.

Поняття кваліфікації злочинів. Правові основи кваліфікації злочинів: ознаки злочину і їх значення для кваліфікації злочинів; склад злочину – правова модель і юридична підстава кваліфікації злочинів. Формула кваліфікації злочинів.

Кваліфікація злочину і склад злочину. Значення об'єкту злочину для кваліфікації. Ознаки об'єктивної сторони складу злочину, які є обов'язковими для кваліфікації злочинів з матеріальним, формальним та усіченим складами. Вплив факультативних ознак об'єктивної сторони на кваліфікацію. Кваліфікація складених, триваючих і продовжуваних злочинів. Кваліфікація злочинів за суб'єктивними ознаками. Вплив юридичної і фактичної помилок на кваліфікацію. Кваліфікація за суб'єктом злочину. Значення спеціальних ознак суб'єкту для кваліфікації. Кваліфікація злочинних діянь при наявності кваліфікуючих ознак.

Конкуренція норм Особливої частини кримінального законодавства. Правила кваліфікації.

Кваліфікація злочину і норма Загальної частини кримінального законодавства. Особливості кваліфікації незакінчених злочинів і злочинів, вчинених у співучасті. Кваліфікація дій при наявності множинності злочинів.

Значення правильної кваліфікації злочинів для здійснення правосуддя. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод громадян. Проблеми кваліфікації злочинів у світлі комп'ютеризації діяльності правоохоронних органів.

Значення правильної кваліфікації для визначення рівня і стану злочинності та обліку злочинів.

Тема № 21. Злочини проти основ національної безпеки України

Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України.

Родовий об'єкт злочинів проти основ національної безпеки.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Кваліфікуючі ознаки.

Державна зрада. Форми державної зради. Поняття та правові підстави державної та військової таємниці. Перехід на бік ворога у воєнний час або в бойовій обстановці. Момент закінчення злочину. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони злочину. Суб'єкт державної зради.

Посягання на державного чи громадського діяча. Поняття посягання. Потерпілий від цього злочину. Момент закінчення злочину. Мотиви цього злочину. Конкуруючі склади злочину.

Диверсія. Поняття диверсії. Види диверсійних дій. Особливості конструкції складу диверсії. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони диверсії.

Шпиунство. Поняття шпиунства. Шпиунство, предметом якого є відомості, що становлять державну або військову таємницю. Поняття державної та військової таємниці. Шпиунство, предметом якого є інші відомості. Поняття інших відомостей. Суб'єкт шпиунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпиунство. Суб'єкт шпиунства та його відмінності від суб'єкта державної зради.

Тема № 22. Злочини проти життя та здоров'я особи

Конституція України про охорону інтересів особи. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти життя та здоров'я особи.

Злочини проти життя, їх загальна характеристика і види. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони.

Поняття вбивства і його види.

Умисне вбивство без обтяжуючих обставин (просте умисне вбивство). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього злочину. Початковий та кінцевий момент життя людини. Значення мотиву вбивства для правильної кваліфікації. Поняття евтаназії та межі відповідальності особи, яка вчинила умисне вбивство на прохання потерпілого.

Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Умисне вбивство двох або більше осіб. Єдність умислу на вбивство двох або більше осіб як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Умисне вбивство малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Поняття малолітньої дитини. Зміст завідомості як ознаки цього виду вбивства. Умисне вбивство заручника. Обставини, за яких вчиняється таке вбивство. Умисне вбивство з особливою жорстокістю. Поняття особливої жорстокості. Умисне вбивство, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб. Особливості способу вчинення даного вбивства. Особливості

суб'єктивної сторони та ставлення до наслідків. Вбивство з корисливих мотивів. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього виду вбивства. Умисне вбивство з хуліганських мотивів. Поняття хуліганських мотивів. Умисне вбивство особи чи її близького родича, вчинене у зв'язку з виконанням цією особою свого службового або громадського обов'язку. Спеціальна мета вчинення такого вбивства. Умисне вбивство з метою приховати інший злочин або полегшити його вчинення. Характеристика суб'єктивної сторони такого вбивства. Особливості суб'єкту даного злочину. Умисне вбивство, поєднане зі згвалтуванням або насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом. Випадки такого вбивства. Вплив стадії згвалтування на кваліфікацію. Особливості кваліфікації при незакінченому злочині та при повторному. Умисне вбивство, вчинене на замовлення. Особливості відповідальності всіх співучасників вбивства на замовлення. Кваліфікація дій виконавця, замовника та організатора. Умисне вбивство вчинене за попередньою змовою групою осіб. Особливості кваліфікації дій всіх співучасників при різних формах співучасті. Ознаки групи, організованої групи та їх відмінність. Умисне вбивство, вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство. Вид повторності при вчиненні цього вбивства. Особливості кваліфікації при попередньому незакінченому злочині. Умови кримінальної відповідальності за таке вбивство.

Умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах і його види. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Особливості змісту умислу в цьому злочині.

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Суб'єкт злочину. Відповідальність інших співучасників цього злочину.

Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Поняття перевищення меж необхідної оборони. Поняття перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Характеристика нападу та захисту при необхідній обороні та при затриманні злочинця. Психічне ставлення суб'єкта до смерті потерпілого.

Вбивство через необережність. Відмежування цього виду вбивства від інших злочинів, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому (тяжкі тілесні ушкодження, що потягли смерть потерпілого; умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця). Обставини, що обтяжують вбивство через необережність.

Доведення до самогубства. Особливості об'єктивної сторони доведення до самогубства. Жорстоке поводження, шантаж, примус до протиправних дій і систематичне приниження людської гідності як ознаки об'єктивної сторони. Поняття матеріальної та іншої залежності. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину.

Погроза вчинити вбивство. Реальність погрози як умова відповідальності за цей злочин.

Злочини проти здоров'я, їх загальна характеристика і види.

Поняття і види тілесних ушкоджень. Правова основа визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Кваліфікуючі ознаки умисного тяжкого тілесного ушкодження. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, від умисного та необережного вбивства.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження і його види.

Умисне тяжке або середньої тяжкості ушкодження при пом'якшуючих обставинах. Умисне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання. Заподіяння тяжких тілесних ушкоджень при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття легкого тілесного ушкодження і його види.

Побої і мордування. Їх відмінність від легких тілесних ушкоджень.

Катування. Відмінність катування від нанесення тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості.

Злочини, що ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи, їх загальна характеристика та види.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Види захворювань, що відносяться до категорії невиліковних. Суб'єкти визначення таких захворювань. Завідомість як ознака цього злочину.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Форми розголошення. Предмет цього злочину і його види. Суб'єкт злочину.

Зараження венеричною хворобою. Завідомість як ознака цього злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне проведення абортів. Особливості конструкції складу цього злочину. Потерпілий від злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Залишення в небезпеці. Види бездіяльності. Момент закінчення злочину. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Види бездіяльності. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Відмінність цього злочину від залишення в небезпеці.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Потерпілий від злочину. Спосіб вчинення злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконна лікувальна діяльність. Обов'язкові ознаки даного злочину.

Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Зміст завідомості. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Обов'язкові ознаки даного злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення прав пацієнта. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне проведення дослідів над людиною. Правова основа проведення дослідів над людиною. Предмет злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів і тканин людини. Правова основа проведення трансплантації. Предмет злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Насильницьке донорство. Правова основа донорства. Предмет злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне розголошення лікарської таємниці. Спосіб вчинення злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Тема № 23. Злочини проти волі, честі та гідності особи

Злочини проти волі, гідності особи, їх загальна характеристика. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Предмет злочину та потерпілий від злочину. Спосіб вчинення злочину та його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі ознаки цього злочину.

Захоплення заручників. Види дій. Погроза як спосіб вчинення цього злочину. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Значення ознаки громадянства для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Підміна дитини. Предмет та потерпілий від злочину. Значення мотиву для кваліфікації злочину.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо передачі людини. Поняття цього злочину та його предмет. Спосіб та місце вчинення злочину. Суб'єктивна сторона та її ознаки і їх вплив на кваліфікацію злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Експлуатація дітей. Потерпілий від злочину, його вікові межі. Спосіб вчинення злочину та його вплив на кваліфікацію. Мета та мотив як обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поміщення у психіатричний заклад. Ознаки цього злочину.

Тема № 24. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

Статеві злочини, їх загальна характеристика і види. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти статевих злочинів.

Зґвалтування. Потерпілий від злочину. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту злочину. Вікові категорії потерпілих осіб та їх вплив на кваліфікацію. Фізичне і психічне насильство як ознака об'єктивної сторони. Поняття безпорадного стану потерпілої особи. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відповідальність за зґвалтування неповнолітньої і малолітньої особи. Особливо тяжкі наслідки зґвалтування. Особливості кваліфікації зґвалтування, поєднаного з умисним вбивством.

Насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту злочину. Характеристика об'єктивної сторони, спосіб вчинення злочину та його значення. Кваліфікуючі ознаки.

Примушування до вступу в статевий зв'язок. Обов'язкові ознаки суб'єкту злочину. Поняття примушування. Момент, закінчення цього злочину.

Співвідношення цього злочину із зґвалтуванням та насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом.

Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості. Поняття статевої зрілості. Суб'єкт злочину.

Розбещення неповнолітніх. Потерпілий від цього злочину.

Тема № 25. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Вид кримінально-правових норм даної глави. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права і свободи людини і громадянина в системі Особливої частини кримінального права.

Класифікація злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина в залежності від видового об'єкту.

Злочини проти виборчих прав громадян, їх характеристика.

Перешкоджання здійсненню виборчого права. Вплив способів перешкоджання на кваліфікацію даного злочину. Кваліфікуючі обставини.

Неправомірне використання виборчих бюлетенів, підлог виборчих документів або неправильний підрахунок голосів чи неправильне оголошення результатів виборів. Предмет цього злочину. Види дій. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони неправильного підрахунку голосів. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини.

Порушення таємниці голосування. Характеристика діяння. Суб'єкт цього злочину.

Порушення законодавства про референдум. Характеристика діяння. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини.

Злочини проти трудових прав громадян, їх характеристика.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Особливості законодавчої структури цього злочину. Характеристика перешкоджання. Суб'єкт злочину.

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Потерпілий від злочину. Особливості законодавчої структури цього злочину. Характеристика перешкоджання. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини.

Грубе порушення законодавства про працю. Особливості законодавчої структури цього злочину. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Значення мотиву для кваліфікації цього злочину. Суб'єкт злочину.

Грубе порушення угоди про працю. Особливості законодавчої структури цього злочину. Основний і додатковий об'єкти злочину. Потерпілий від злочину. Загальна характеристика правил охорони праці. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Причинний зв'язок між діяннями та суспільно небезпечними наслідками. Суб'єктивна сторона злочину. Значення мотиву для кваліфікації цього злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини. Відмежування грубого порушення угоди про працю від грубого порушення законодавства про працю.

Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Спосіб вчинення злочину як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Характер та види насильства. Значення наслідків для кваліфікації злочину.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Особливості законодавчої структури цього злочину. Основний і додатковий об'єкти злочину. Потерпілий від злочину. Спосіб вчинення злочину як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Значення мотиву для кваліфікації цього злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини. Підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності та умови такого звільнення.

Злочини у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності, їх характеристика.

Порушення авторського права і суміжних прав. Предмет злочину. Види порушень. Суб'єкт цього злочину. Кваліфікуючі обставини.

Порушення правил на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію. Предмет злочину. Види порушень. Суб'єкт цього злочину. Кваліфікуючі обставини.

Злочини, що посягають на інші особисті права і свободи громадян, їх характеристика.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії. Потерпілий від злочину. Об'єктивна сторона та її форми. Спосіб вчинення злочину як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Характер та вид дій, що порушують права громадян. Значення мотиву для кваліфікації цього злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини.

Порушення недоторканості житла. Особливості законодавчої структури цього злочину. Поняття житла. Види порушень. Правові підстави порушення недоторканості житла чи іншого володіння. Характеристика інших дій, що порушують недоторканість житла громадян. Суб'єкт цього злочину. Кваліфікуючі обставини.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Потерпілий від злочину. Види порушень. Обставини, що виключають протиправність таких дій. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини.

Порушення недоторканості приватного життя. Поняття приватного життя. Предмет злочину. Види порушень.

Переслідування громадян за критику. Ознаки діяння. Характеристика дій потерпілого, у зв'язку з якими він переслідується. Мотиви злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Перешкодження відправленню релігійних обрядів. Характеристика діяння. Момент закінчення цього злочину. Суб'єкт злочину. Випадки правомірного припинення релігійних обрядів, які зазначені у кримінальному законі.

Злочини проти сім'ї. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Поняття ухилення. Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуюча ознака цього злочину.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Поняття ухилення та осіб, які відносяться до категорії «непрацездатні». Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуюча ознака.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Поняття тяжких наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Зловживання опікунськими правами. Характеристика діяння. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Об'єктивна сторона злочину. Момент закінчення даного злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Поняття незаконної посередницької діяльності або інших незаконних дій щодо усиновлення дитини, передачі її під опіку чи на виховання. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Тема № 26. Злочини проти власності

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти власності. Поняття розкрадання та його ознаки.

Корисливі злочини проти власності з ознаками розкрадання.

Крадіжка. Поняття й ознаки. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Грабіж. Поняття й ознаки. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Розбій. Поняття й ознаки. Особливості складу злочину за конструкцією об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Викрадення шляхом демонтажу та іншим способом електричних мереж, кабельних ліній зв'язку та їх обладнання. Поняття й ознаки. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Вимагання. Поняття й ознаки. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Шахрайство. Поняття й ознаки. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Поняття та ознаки привласнення. Поняття та ознаки розтрата. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних злочинів.

Корисливі злочини проти власності без ознак розкрадань.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Ознаки діяння. Суб'єктивні ознаки. Відмінні від шахрайства.

Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета злочину. Ознаки діяння. Особливості суб'єктивної сторони. Відмінність від розкрадання.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом. Ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від співучасті у розкраданні.

Некорисливі злочини проти власності.

Умисне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки злочину.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Види діяння. Момент закінчення злочину. Наслідки. Суб'єктивні ознаки злочину.

Погроза знищення майна. Види діяння. Особливості способу. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки злочину.

Тема № 27. Злочини у сфері господарської діяльності

Поняття, загальна характеристика й види господарських злочинів.

Злочини, що порушують встановлений порядок заняття господарською (підприємницькою) діяльністю.

Поняття порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття заняття забороненими видами господарської діяльності. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорт дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорт обладнання чи сировини для їх виробництва. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Предмет злочину. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Предмет злочину. Об'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття фіктивного підприємництва. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона.

Поняття фіктивного банкрутства. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття доведення до банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Поняття приховування стійкої фінансової неспроможності. Суб'єкт злочину. Наслідки злочину.

Поняття незаконних дії у разі банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Наслідки злочину.

Злочини у сфері промислового виробництва.

Поняття незаконного виготовлення, збуту або використання державного пробірного клейма. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони.

Поняття випуску або реалізації недоброякісної продукції. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття фальсифікації засобів вимірювання. Ознаки об'єктивної сторони. Ознаки суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Злочини у сфері фінансової діяльності.

Поняття незаконних дій з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкові платежів. Предмет злочину. Об'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини у сфері економічних інтересів держави.

Поняття виготовлення, зберігання, придбання, переведення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї. Ознаки суб'єктивної сторони. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття контрабанди. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру заподіяної шкоди.

Поняття ухилення від повернення виручки в іноземній валюті. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття порушення законодавства про бюджетну систему України. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття видання нормативно-правових або розпорядчих актів, які змінюють доходи й видатки бюджету всупереч встановленому законом порядку. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття порушення правил здачі дорогоцінних металів й дорогоцінного каміння. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру заподіяної шкоди.

Поняття підроблення знаків поштової оплати і проїзних білетів. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони.

Поняття незаконного виготовлення, підроблення, використання або збуту незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття порушення порядку випуску (емісії) та обігу цінних паперів. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття виготовлення, збуту та використання підроблених недержавних цінних паперів. Предмет злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди.

Злочини у сфері приватизації.

Поняття незаконної приватизації державного, комунального майна. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконних дії щодо приватизації паперів. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Види дій. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття недотримання особою обов'язкових умов щодо приватизації державного, комунального майна або підприємств та їх подальшого використання. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення злочину.

Злочини у сфері послуг.

Поняття обману покупців та замовників. Види обману. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру заподіяної шкоди.

Примушування до антиконкурентних узгоджених дій. Поняття примушування. Способи його здійснення. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини у сфері вільного здійснення господарської діяльності.

Протидія законній господарській діяльності. Поняття протидії. Наслідки. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного збирання відомостей, що становлять комерційну та банківську таємницю з метою їх використання. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки.

Розголошення комерційної та банківської таємниці. Поняття комерційної таємниці. Поняття банківської таємниці. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Проблеми вдосконалення кримінального законодавства у сфері господарської діяльності. Значення правильної кваліфікації господарських злочинів у діяльності ОВС.

Тема № 28. Злочини проти довкілля

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти довкілля.

Злочини проти встановленого порядку екологічної безпеки.

Порушення правил екологічної безпеки. Особливості законодавчої конструкції, складу цього злочину. Види діянь суб'єкта злочину.

Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Види діянь. Наслідки цього злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину.

Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Характеристика діяння. Поняття дезактиваційних та інших відновлювальних заходів. Наслідки цього злочину. Суб'єкт. Місце, як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь.

Злочини проти встановленого порядку раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря.

Забруднення атмосферного повітря. Види діянь. Поняття забруднення. Наслідки цього злочину. Відповідальність за утворення загрози настання наслідків. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Порушення правил охорони вод. Особливості законодавчої конструкції складу цього злочину. Поняття забруднення. Наслідки цього злочину. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Забруднення моря. Особливості законодавчої конструкції складу цього злочину. Види діянь. Поняття забруднення. Відмежування від складу злочину, передбаченого ст.242 КК, відповідальності за утворення загрози настання наслідків. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини проти встановленого порядку використання землі та її надр.

Порушення правил охорони надр. Особливості законодавчої конструкції складу злочину. Види діянь. Наслідки цього злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Порушення законодавства про континентальний шельф України. Особливості законодавчої конструкції складу цього злочину. Поняття континентального шельфу. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Забруднення або псування земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Безгосподарське використання земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього злочину.

Злочини проти встановленого порядку використання рослинного світу.

Знищення або пошкодження лісових масивів. Предмет цього злочину. Особливості законодавчої конструкції цього злочину. Поняття знищення й пошкодження. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Наслідки цього злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Незаконна порубка лісу. Предмет цього злочину. Поняття незаконної порубки. Момент закінчення злочину. Місце обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Відмінність незаков порубки від знищення або пошкодження лісових масивів.

Порушення законодавства про захист рослин. Характеристика дії. Наслідки.

Злочини проти встановленого порядку використання тваринного світу.

Незаконне полювання. Особливості законодавчої конструкції. Види незаконного полювання. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Незаконне заняття рибним, тваринним або іншим водній добувним промислом. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього злочину. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки складу злочину.

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єкт.

Порушення ветеринарних правил. Поняття епізоотії. Наслідки цього злочину. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі. ознаки злочину.

Злочини проти встановленого порядку використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Поняття об'єктів природно-заповідного фонду. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Тема № 29. Злочини проти громадської безпеки

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти громадської безпеки.

Злочини проти безпеки життєдіяльності людей.

Створення злочинної організації. Поняття злочинної організації, її ознаки. Види дій. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх злочинної діяльності. Поняття й види заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм. Поняття банди та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції даного злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікація дій осіб, які брали участь у банді.

Терористичний акт. Поняття терористичного акту, його ознаки. Види дій, що утворюють об'єктивну сторону. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Поняття неправдивого повідомлення. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування. Види діянь. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Злочини проти порядку використання загальнонебезпечних речовин і предметів.

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Поняття предмета злочину та його характеристика. Поняття нападу. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет злочину. Види дій та спосіб їх вчинення. Суб'єктивна сторона, суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Предмет злочину та його значення для кваліфікації. Види діянь. Момент закінчення злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет злочину. Характеристика діяння. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет злочину. Види діянь. Момент закінчення. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Предмет злочину, потерпіла сторона. Характеристика об'єктивної сторони. Зміст вини. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет злочину. Види діянь. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне ввезення на територію України відходів й вторинної сировини. Предмет злочину. Характеристика ввезення чи транзиту. Суб'єктивна сторона злочину. Суб'єкт злочину.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Предмет злочину. Інші ознаки даного складу злочину.

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Тема № 30. Злочини проти безпеки виробництва

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти безпеки виробництва.

Злочини, що порушують встановлені умови охорони праці.

Порушення вимог законодавства про охорону праці. Особливості законодавчої структури й конструкції складу цього злочину. Основний й додатковий об'єкт злочину. Загальна характеристика правил охорони праці. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Об'єктивні ознаки злочину. Причинний зв'язок між діяннями й суспільне небезпечними наслідками. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини, що становлять підвищену небезпеку виробництва.

Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Поняття ядерної, радіаційної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки злочину. Умови притягнення до відповідальності.

Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель й споруд. Характеристика діянь. Ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини проти безпеки виробництва.

Тема № 31. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Загальна характеристика та види злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Злочини проти встановленого порядку водіння транспорту.

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття залізничного, водного і повітряного транспорту. Види діянь. Особливості законодавчої структури і конструкції складу злочину. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення або захоплення залізничного рухомого складу повітряного, морського чи річкового судна. Предмет злочину. Поняття викрадення або захоплення. Момент закінчення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил повітряних польотів. Відповідальність за створення небезпеки. Момент закінчення. Специфіка суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Поняття транспортного засобу. Види діянь. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Момент закінчення даного злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Злочини проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту.

Пошкодження шляхів сполучання й транспортних засобів. Предмет злочину, його види та характеристика. Особливості конструкції складу даного злочину. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від диверсії.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Види дій та способи їх вчинення. Наслідки злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Примушення працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Потерпілий від злочину. Поняття, примушення та момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил використання повітряного простору. Види діянь. Особливості законодавчої структури й конструкції складу даного злочину. Відповідальність за створення загрози настання наслідків. Момент закінчення. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Самовільне, без нагальної потреби, зупинення поїзда. Способи вчинення даного злочину та наслідки як обов'язкові ознаки об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Види діянь. Наслідки злочину. Характеристика причинного зв'язку. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Порушення правил, норм й стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Поняття порушення правил, норм й стандартів. Наслідки. Причинний зв'язок. Суб'єкт злочину.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Предмет злочину. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт злочину.

Порушення чинних на транспорті правил. Наслідки злочину. Характеристика причинного зв'язку. Суб'єктивна сторона злочину. Суб'єкт злочину.

Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів. Предмет злочину. Види дій. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Злочини проти встановленого порядку поведінки на водних шляхах.

Ненадання допомоги судну та особам, які зазнали лиха. Особливості структури складу злочину. Поняття суспільне небезпечної бездіяльності. Момент закінчення. Суб'єкт злочину.

Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Особливості законодавчої структури і конструкції складу даного злочину. Поняття неповідомлення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Тема № 32. Злочини проти громадського порядку та моральності

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти громадського порядку та моральності.

Злочини проти громадського порядку.

Групове порушення громадського порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Масові заворушення. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Хуліганство. Поняття та види. Момент закінчення злочину. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Злочини проти моральності.

Наруга над могилою. Види діяння. Місце вчинення злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від злочинів проти власності.

Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток - об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці. Види діяння. Особливості предмета злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних злочинів.

Жорстоке поводження з тваринами. Ознаки предмету злочину. Види діяння та його наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства й жорстокості. Ознаки предмета злочину. Види діяння та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Ввезення, виготовлення, збування й розповсюдження порнографічних предметів. Ознаки предмета злочину. Види діяння та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Види дій та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Проституція або примушування чи втягнення до заняття проституцією. Види дій та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. Види дій та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Тема № 33. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення

Загальна характеристика та види злочинів проти здоров'я населення. Суспільна небезпека та предмет даної групи злочинів. Потерпілі від злочинів проти здоров'я населення.

Поняття, характеристика та види злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Суспільна небезпека та предмет даної групи злочинів.

Злочини сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Поняття контрабанди. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів. Відмежування кримінально-караної контрабанди від адміністративно-правового проступку контрабанди.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів коштів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Поняття злочинних дій. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкту злочину. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів наркотиків.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види розмірів наркотиків. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття посівів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення розмірів посіву. Відмежування кримінальної та адміністративної відповідальності за посів та вирощування наркотичної сировини.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Суб'єкт злочину. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Поняття організованої групи. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Наслідки. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного публічного вживання наркотичних засобів. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, підроблення, використання чи збуту підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконної видачі рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Суб'єкт злочину. Ознаки суб'єктивної сторони злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів. Об'єкт злочину. Способи вчинення злочинних дій. Суб'єкт злочину. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних й сильнодіючих речовин. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконної організації або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Суб'єкт злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття спонукання неповнолітніх до застосування допінгу. Предмет злочину. Об'єктивна і суб'єктивна ознака. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Злочини, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження захворювань населення.

Поняття, характеристика й види злочинів у сфері встановленого порядку щодо попередження захворювань населення.

Злочини, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження, виникнення та поширення епідемії.

Порушення правил боротьби з епідеміями. Поняття. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Наслідки злочину.

Поняття порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Види діянь. Предмет. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Наслідки злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття заготівлі, перероблення або збування радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Види діянь. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Проблемні питання щодо кваліфікації злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення.

Тема № 34. Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

Загальна характеристика та види злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Об'єкт та предмет злочинів даної групи.

Злочини проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації.

Розголошення державної таємниці. Предмет злочину. Поняття державної таємниці. Об'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради або шпигунства.

Втрата документів, що містять державну таємницю. Предмет злочину та його види. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Передавання або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави. Предмет злочину. Особливості об'єктивної сторони злочину. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради або шпигунства.

Злочини проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів.

Незаконне перетинання державного кордону. Поняття "державний кордон". Способи незаконного перетинання державного кордону. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності у випадках перетинання державного кордону без відповідних документів чи дозволу.

Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Види дій. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Предмет злочину. Особливості об'єктивних і суб'єктивних проявів злочину.

Порушення правил міжнародних польотів. Особливості об'єктивної сторони злочину. Суб'єкт злочину. Відмежування від незаконного перетинання державного кордону.

Злочини проти встановленого порядку формування Збройних сил України.

Ухилення від призову на строкову військову службу. Строкова військова служба - загальний військовий обов'язок. Поняття ухилення. Поважні причини неявки на призовний пункт. Суб'єкт злочину.

Ухилення від призову за мобілізацією. Поняття мобілізації. Суб'єкт злочину.

Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Поняття військового обліку, навчальних (чи перевірочних) або спеціальних зборів. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Проблеми вдосконалення кримінальної відповідальності з» злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Тема № 35. Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян

Загальна характеристика злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Злочини проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності.

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовцеві. Потерпілий від цього злочину. Діяльність представника влади чи працівника правоохоронного органу по виконанню службових обов'язків та діяльність члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця з виконання покладених на нього обов'язків щодо охорони громадського порядку. Відмежування опору від злісної непокори. Вина при вчиненні опору. Суб'єкт злочину. Зміст примушення потерпілого при вчиненні опору.

Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього злочину. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні злочину. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність державного діяча. Потерпілий від цього злочину. Форми незаконного впливу на потерпілого. Зміст суб'єктивної сторони злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього злочину. Зміст юридичної конструкції “у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків”. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Погроза або насильство щодо державного або громадського діяча. Потерпілий від злочину. Мотив і мета злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Поняття “працівник правоохоронного органу”. Зміст юридичної конструкції “у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків”. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця. Поняття “посягання на життя”. Відмінність цього злочину від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від злочину. Мета злочину. Відмежування цього злочину від захоплення заручників.

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілі від цього злочину. Види злочинних діянь. Мета злочину. Відмінність цього злочину від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата та депутата місцевої ради. Види злочинних діянь. Відмінність цього злочину від втручання у діяльність народного депутата України.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілий від цього злочину. Мотив і мета злочину. Відмежування цього злочину від умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини проти встановленого порядку використання спеціальних предметів, що використовуються органами влади.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем. Види предметів злочину. Різновиди діянь. Мотиви злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Підrobлення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підrobлених документів. Предмет злочину. Види дій. Мотив злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації. Ознаки об'єктивної сторони злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне підняття Державного прапора України на річковому або морському судні. Поняття "підняття Державного прапора України". Момент закінчення злочину. Суб'єкт незаконного підняття Державного прапора України.

Наруга над державними символами. Предмети злочину. Види діянь. Зміст публічності.

Умисне пошкодження ліній зв'язку. Предмети злочину. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона злочину.

Злочини проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Характеристика об'єктивної сторони злочину. Мета злочину.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Мета самовільного присвоєння вказаних повноважень або звання посадової особи. Суб'єкт злочину.

Одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації. Особливості законодавчої конструкції злочину. Суб'єкт злочину.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього злочину. Зміст цивільно-правових зобов'язань. Об'єктивні прояви злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Самоправство. Поняття самоправства. Момент закінчення злочину.

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів й демонстрацій. Поняття незаконного перешкоджання. Особливості об'єктивної сторони (можливість у ряді випадків впливу на представників органів місцевого самоврядування). Суб'єкт злочину.

Самоправство. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Тема № 36. Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж (комп'ютерні злочини)

Незаконне втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Предмет злочину. Характеристика об'єктивних проявів злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Предмет злочину. Характеристика суб'єктивних і об'єктивних проявів злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Предмет злочину. Особливості об'єктивних проявів злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Предмет злочину. Види діянь. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Предмет злочину. Особливості об'єктивних проявів злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку. Предмет злочину. Особливості об'єктивних проявів злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж.

Тема № 37. Злочини у сфері службової діяльності (службові злочини)

Місце кримінального права у боротьбі з службовими злочинами, корупцією і організованою злочинністю. Правові підстави боротьби з цими явищами в Україні. Поняття службового злочину і його основні ознаки. Поняття службової особи. Визначення інших понять, що стосуються посадових злочинів. Види службових злочинів.

Злочини проти правомірної діяльності державних установ і недержавних формувань незалежно від форм власності і видів діяльності, що вчинюються службовими особами з використанням ними своїх обов'язків (загальні).

Зловживання владою або службовим становищем. Характеристика діяння. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення корисливого зловживання і заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовим становищем.

Перевищення влади або службових повноважень. Характеристика діяння. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність перевищення влади або службових повноважень від зловживання владою або службовим становищем.

Службова недбалість. Види недбалості. Наслідки злочину. Характеристика суб'єктивної сторони. Суб'єкт цього злочину.

Злочини проти авторитету державного апарату, апарату підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і пов'язані з ними (хабарництво).

Поняття, загальна характеристика і види хабарництва. Предмет давання-одержання хабара. Одержання хабара. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Дії, за виконання або невиконання яких службова особа одержує хабара. Правова оцінка хабара-підкупу і хабара-винагороди. Мотиви одержання хабара. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки, їх характеристика. Вимагання хабара. Значення розміру хабара для кваліфікації. Відмінність одержання хабара від одержання незаконної винагороди, передбаченого Законом України "Про корупцію". Особливості кримінальної відповідальності за посередництво в хабарництві.

Давання хабара. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка дала хабара. Поняття вимагання хабара.

Службове підроблення. Поняття службового підроблення. Предмет цього злочину. Способи вчинення злочину. Мотиви злочину. Співвідношення службового підроблення і зловживання владою або службовим становищем. Кваліфікуючі ознаки.

Тема № 38. Злочини проти правосуддя

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти правосуддя.

Злочини проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду.

Завідомо незаконне затримання, привід або арешт. Види дій. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Постановляння суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Злочини проти безпеки, честі та гідності суддів, народних засідателів, присяжних.

Втручання в діяльність судових органів. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо суддів, народного засідателя чи присяжного. Види діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Потерпілий від цього злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Наслідки. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною зі здійсненням правосуддя. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки.

Злочини проти прав та інтересів суб'єктів кримінального або цивільного процесу.

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Види діяння. Момент закінчення злочину. Наслідки. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Види діяння. Момент закінчення злочину. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи, Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на захист. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Види діяння. Момент закінчення злочину. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Види діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки.

Злочини проти інтересів всебічного, повного й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ.

Примушування давати показання. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних злочинів.

Завідомо неправдиве показання. Види дій. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Види діяння. Момент закінчення злочину. Обставини, що виключають злочинність цього діяння. Час вчинення цього злочину. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Види діяння. Момент закінчення злочину. Потерпілий від цього злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Відмінність від суміжних злочинів.

Злочини проти інтересів своєчасного просікання та розкриття злочинів.

Розголошення даних досудового слідства або дізнання. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування злочину. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за цей злочин. Відмінність від співучасті у злочині.

Злочини проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень.

Невиконання судового рішення. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Приховування майна. Предмет злочину. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та у вигляді позбавлення волі. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи. Види діяння. Поняття адміністрації виправної установи. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Відмінність від суміжних злочинів.

Дії, що дезорганізують роботу виправних установ. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Відмінність від суміжних злочинів.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Втеча зі спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Порушення правил адміністративного нагляду. Види діяння. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Тема № 39. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)

Поняття, загальна характеристика й види військових злочинів. Відмежування військового злочину від дисциплінарного проступку.

Злочини проти порядку підлеглості та військової честі.

Непокора. Об'єктивна сторона. Види діянь. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Невиконання наказу. Об'єктивна сторона та момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від непокори.

Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Види дій та момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Погроза або насильство щодо начальника. Види дій та момент закінчення злочину. Мотив злочину й його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочину. Відмежування від суміжних злочинів.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Об'єктивна сторона та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини проти порядку проходження військової служби.

Самовільне залишення військової частини або місця служби. Види дій та момент закінчення злочину. Тривалість залишення військової частини або місця служби й кваліфікація злочину. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочину. Відмежування від суміжних злочинів й дисциплінарного проступку.

Дезертирство. Об'єктивна сторона та момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від самовільного залишення військової частини або місця служби.

Ухилення від військової служби шляхом самоскалічення або іншим способом. Об'єктивна сторона та момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини проти порядку користування військовим майном та його збереження.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових, інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Особливості предмета злочину. Види та способи діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Умисне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Марнотратство або втрата військового майна. Види діянь та момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Предмет злочину. Види діянь та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних злочинів.

Злочини проти безпеки руху та експлуатації військової техніки.

Порушення правил водіння або експлуатації машин. Поняття машини. Види порушень та їх наслідків. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил польотів або підготовки до них. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил кораблеводіння. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Злочини проти порядку несення окрема видів військової служби.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Види порушень. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення статутних правил несення прикордонної служби. Види порушень. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення статутних правил несення бойового чергування. Види порушень. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення статутних правил внутрішньої служби. Види порушень. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Злочини проти порядку збереження військової таємниці.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Види діянь та момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Відмежування від державної зради.

Злочини проти авторитету і правомірної діяльності військових формувань і правоохоронних органів

Зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем. Поняття та види зловживань. Особливості складу злочину за конструкцією об'єктивної сторони. Мотив і його значення для кваліфікації. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від перевищення влади або службових повноважень.

Недбале ставлення до військової служби. Види діянь. Особливості складу злочину за конструкцією об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Перевищення військовою службовою особою влади або службових повноважень. Поняття та види перевищення влади. Наслідки злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Бездіяльність військової влади. Поняття та види бездіяльності. Наслідки злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Злочини проти порядку ведення бойових дій, вимог законів і звичаїв війни.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Поняття засобів ведення війни. Види діянь та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від державної зради.

Залишення гинучого військового корабля. Поняття залишення корабля. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Добровільна здача в полон. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Відмінність від державної зради.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Поняття та види діяння. Місце вчинення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради.

Мародерство. Види діяння. Момент закінчення злочину. Місце його вчинення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Насильство над населенням у районі воєнних дій. Поняття та види насильства. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Погане поводження з військовополоненими. Види діяння і момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та зловживання ними. Ознаки незаконності діяння та його види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Тема № 40. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Злочини проти миру й безпеки людства.

Пропаганда війни. Види діянь. Момент закінчення злочину.

Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Геноцид. Поняття геноциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Екоцид. Поняття екоциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Найманство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття найманства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Піратство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття піратства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій.

Порушення законів та звичаїв війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Застосування зброї масового знищення. Особливості законодавчої конструкції. Поняття зброї масового знищення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Види діянь. Момент закінчення злочину.

Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист.

Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Посягання на життя представника іноземної держави. Особливості законодавчої конструкції. Момент закінчення злочину. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони означеного злочину.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. Відмежування від злочину, передбаченого ст.435 КК.

РОЗДІЛ II.

«КРИМІНОЛОГІЯ»

Тема 1. Предмет, система і розвиток кримінології. злочинність та її показники. детермінація злочинності та окремого злочину

Кримінологія – вчення про злочинність. Предмет кримінології: злочинність, причини та умови злочинності, особа злочинця, попередження злочинності. Система кримінології як науки і як навчальної дисципліни. Місце кримінології в системі наук та її зв'язок з юридичними та іншими науками: кримінальним правом, кримінальним процесом, економічною теорією, філософією, соціологією, психологією, статистикою та ін. Завдання та функції науки кримінології. Методи і методологія кримінологічних досліджень. Виникнення кримінології як науки та історія її розвитку. Школи кримінології та їх представники. Сучасні українські кримінологи. Розвиток кримінології в 20-30 роки XX ст., відновлення її в 60-ті роки XX ст. та її сучасний стан. Нові напрямки у функціонуванні спеціалізованих науково-дослідних установ в Україні після 1991 р. та діяльність Кримінологічної асоціації.

Злочинність як фундаментальна категорія кримінології. Різні точки зору щодо визначення злочинності. Злочинність як соціальне явище. Злочинність як правове явище. Злочинність як соціально-правове явище. Злочинність – це соціально-правове, історично-змінюване, негативне явище, яке притаманне кожному суспільству і яка вимірюється за допомогою кількісних та якісних показників. Співвідношення злочинності з окремим злочином.

Показники злочинності. Рівень злочинності. Коефіцієнт інтенсивності та активності злочинності на певній території. Різні підходи щодо визначення “ціни злочинності”. Динаміка злочинності. Ланцюговий та базисний методи обчислення динаміки злочинності. “Географія” злочинності. Структура злочинності. Розподіл злочинності на види в залежності від: соціально-демографічних характеристик злочинця (вік, стать, освіта); форми вини, мотивів, тяжкості злочинів, спрямованості умислу; розміру заподіяної шкоди та ін.

Латентна злочинність – це сукупність злочинів, що не потрапили, з різних причин, до офіційної статистики. Рівні та види латентності. Способи виявлення латентних злочинів. Фактори, що обумовлюють існування латентної злочинності.

Детермінація злочинності та окремого злочину. Детермінація злочинності – це визначення причин та умов, що сприяють існуванню та розповсюдженню злочинності. Взаємозв'язок причин і умов злочинності. Економічні, соціальні, політичні, ідеологічні детермінанти злочинності. Біологічні, соціальні та психологічні теорії виникнення злочинності. Криміногенні фактори сучасної злочинності в Україні (об'єктивні та суб'єктивні фактори). Механізм злочинної поведінки. Роль потерпілого у створенні криміногенної ситуації. Мотивація злочинної діяльності. Класифікація життєвих ситуацій та їх роль в механізмі злочинної поведінки. Концепції причин виникнення злочинності в західній кримінології.

Тема 2. Особа злочинця. Проблеми віктимології та суїциду

Поняття особи злочинця в кримінології та її відмежування від особи, яка вчинила злочин. Особа злочинця - це особа людини, яка займається злочинною діяльністю, тобто неодноразово і заплановано вчиняла дії, заборонені кримінальним законом.

Соціальне і біологічне в особі злочинця. Соціально-демографічна та морально-психологічна характеристика засуджених за вчинення злочинів. Класифікація осіб, що вчинили злочини. Типологія злочинців. Роль аномалій психіки в детермінації злочинної поведінки. Різні підходи щодо вивчення структури особи злочинця. Обсяг, межі та способи вивчення особи злочинця в кримінології. Іноземний досвід у вивченні особи злочинця. Фактори, що впливають на формування особи злочинця. Практичне використання даних отриманих про особу злочинця в діяльності правоохоронних органів.

Віктимологія – вчення про жертву злочину. Становлення віктимології як самостійного напрямку кримінологічних досліджень. Функції віктимології. Поняття віктимізації та віктимності особи. Класифікація жертв злочинів. Зв'язок “злочинець – потерпілий” в кримінології. Поняття віктимної ситуації. Рівень віктимності (коефіцієнт спеціальної віктимності за особами). Класифікація поведінки жертви та їх роль в механізмі скоєння злочинів. Суїцидальна поведінка особи. Статистика щодо фактів суїцидальної поведінки осіб на території України та інших держав. Моральна оцінка самогубств в різні історичні епохи. Механізм суїцидальної поведінки особи. Фактори, що підштовхують особу до самогубства. Зв'язок суїцидальної поведінки зі злочинністю. Віктимологічна та суїцидальна профілактика.

Тема 3. Методика кримінологічних досліджень

Основні напрямки кримінологічних досліджень в Україні. Поняття методики кримінологічних досліджень, їх завдання та організація. Засоби (методи) збирання, узагальнення та аналізу кримінологічної інформації. Історичний, порівняльний, статистичний, конкретно-соціологічні, психологічні методи. Програма кримінологічного дослідження та її структура. Етапи кримінологічного дослідження. Вибірковий метод кримінологічного дослідження. Методика і техніка збору первинної кримінологічної інформації. Єдина система офіційного статистичного обліку злочинів в Україні (форми звітності). Офіційні та неофіційні джерела походження кримінологічної інформації.

Тема 4. Попередження злочинності. Кримінологічне прогнозування та планування попереджувальної діяльності

Попередження злочинності як один з основних елементів предмету кримінологія. Попередження злочинності – це система засобів, що застосовуються державними та приватними установами, громадськими організаціями, окремими громадянами для усунення чи блокування криміногенних факторів, а також для того, щоб не допустити скоєння та завершення конкретних злочинних посягань. Різні точки зору щодо визначення поняття “попередження злочинності”. Поняття

“профілактики”, “запобігання” та “припинення” злочину та їх співвідношення з “попередженням” окремого злочину. Завдання та функції попереджувальної діяльності.

Система заходів впливу на злочинність. Класифікація попереджувальних заходів. Загально-соціальне попередження злочинності. Спеціально-кримінологічна та індивідуальна профілактика. Заходи подвійної привенції. Правова основа здійснення профілактики злочинності. Межі профілактики злочинності. Методи і форми попереджувальної діяльності. Комплексна програма профілактики злочинності на 2001-2005 роки. Заходи загально-соціальної та індивідуальної профілактики відповідно до проекту Закону України “Про профілактику злочинів” від 1998 року. Заходи кримінальної, кримінально-процесуальної та оперативно-розшукової профілактики злочинності. Державний вплив на злочинність – різні аспекти. Суб’єкти загальної та спеціально-кримінологічної профілактики злочинності, їх розподіл на спеціалізовані та неспеціалізовані. Особливості діяльності підрозділів кримінальної міліції ОВС у попередженні злочинів. Сутність взаємодії та координації, які здійснюються під час проведення профілактичних заходів. Слідча профілактика. Роль громадських формувань у профілактики загальнокримінальної злочинності. Форми і методи віктимологічної профілактики. Визначення кримінологічного прогнозування та планування профілактичних заходів, їх види. Методи кримінологічного прогнозування індивідуальної злочинної поведінки.

Тема 5. Кримінологічна характеристика та попередження корисливої злочинності

Поняття кримінологічної характеристики окремих видів злочинів та її структура.

Поняття корисливого мотиву в кримінології та в кримінальному праві. Різні точки зору щодо визначення корисливого мотиву. Поняття корисливої злочинності та її класифікація. Характеристика загальнокримінальної корисливої злочинності: крадіжки, шахрайства, грабежі, розбійні напади, умисні вбивства з корисливих мотивів та інші. Генологія економічної та корупційної злочинності в Україні. Різні точки зору щодо визначення економічної злочинності та її кримінологічна характеристика. Економічна безпека держави. Класифікація економічних злочинів. Поняття корупційної злочинності. Особа корупціонера. Механізм скоєння корупційних дій. Проблеми вдосконалення антикорупційного законодавства. Закон України “Про боротьбу з корупцією”. Суб’єкти профілактики. Координація попереджувальної діяльності спеціальних підрозділів ОВС та їх взаємодія з загальними суб’єктами профілактики.

Особливості попередження загальнокримінальної та корисливої злочинності. Протидія економічній та корупційної злочинності в таких сферах як: банківська, приватизація, ПЕК (паливно-енергетичний комплекс), АПК, металургія, ЗЕД (зовнішньо-економічна діяльність) та інших. Досвід іноземних держав у попередженні корисливої злочинності.

Тема 6. Жіноча злочинність та її попередження. Кримінологічна характеристика злочинності, пов’язаної з незаконним обігом наркотиків

Поняття жіночої злочинності. Сучасна тенденція жіночої злочинності в Україні та її порівняльна характеристика в інших державах. Злочини які вчиняються жінками. Детермінанти жіночої злочинності. Насильство у сімейних відносинах. Соціальні протиріччя, як один із сприятливих факторів розповсюдження жіночої злочинності. Кримінологічні проблеми проституції. Профілактика злочинів, вчинених жінками і проституції. Роль ОВС у профілактики злочинів жінок. Особливості здійснення індивідуальної профілактики виховними установами, медичними організаціями та релігійними конфесіями. Профілактика насильства у сім'ї. Указ Президента України "Про підвищення соціального статусу жінок в Україні". Іноземний досвід профілактики жіночої злочинності.

Тенденції розповсюдження наркобізнесу на території України. Зв'язок наркобізнесу з наркоманією. Форми здійснення наркобізнесу. Тіньова економіка і наркобізнес. Фактори, що впливають на розповсюдження злочинів пов'язаних з наркобізнесом. Заходи попередження наркобізнесу. Особливості діяльності підрозділів ВБНОН ОВС (відділ по боротьбі з незаконним обігом наркотиків). Іноземний досвід боротьби з наркобізнесом. Закон України "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів", "Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними".

Тема 7. Кримінологічна характеристика та попередження професійної та організованої злочинності. Попередження насильницьких злочинів

Поняття та ознаки кримінального професіоналізму. Генезис професійної злочинності в Україні та її сучасний стан. Виникнення нових професійних груп злочинців. Організована злочинність – як один з найбільш небезпечних видів злочинності. Різні точки зору щодо визначення поняття "організована злочинність". Закону України "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю". Структура організованої злочинності та класифікація організованих злочинних груп. Сучасний стан боротьби з організованою злочинністю. Зв'язок професійної злочинності з організованою. Тіньова економіка як інфраструктура організованої злочинності. Фактори розповсюдження професійної та організованої злочинності. Транснаціональна організована злочинність. Відмивання "брудних" грошей. Сорок рекомендацій ООН "Спеціальної фінансової комісії з проблем "відмивання" грошей". Транснаціональна комп'ютерна злочинність. Загальні та спеціальні суб'єкти профілактики організованої злочинності. Особливості попередження професійної та організованої злочинності ОВС України. Іноземний досвід боротьби з мафією та злочинними синдикатами.

Поняття і види насильницьких злочинів. Кримінологічна характеристика умисних вбивств, умисних тяжких тілесних ушкоджень, звалтувань, вандалізму. Співвідношення понять "насильницька злочинність" і "агресивна злочинність". Класифікація видів вандалізму. Насильство у сімейно-побутовій сфері. Заходи загальної та спеціальної привенції насильницької злочинності. Протидія торгівлі людьми.

Діяльність кримінальної міліції громадської безпеки ОВС України у попередженні насильницьких злочинів.

Тема 8. Кримінологічна характеристика та попередження злочинності неповнолітніх. Кримінологічна характеристика та попередження рецидивної злочинності

Статистичні показники та кримінологічні особливості злочинності неповнолітніх та молоді в Україні. Порівняльна характеристика зі злочинністю дорослих. Вплив морально-психологічних чинників на делінквентну поведінку неповнолітнього. Загальна характеристика делінквентної поведінки неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Закону України від 24 січня 1995 р. із змінами у 1999 р. "Про органи і служби у справах неповнолітніх, а також спеціальні установи для неповнолітніх". Структуру злочинності неповнолітніх. Види патології психіки у неповнолітніх злочинців. Причини та умови злочинності неповнолітніх. Вплив родинного виховання та неформальних молодіжних груп на малолітніх правопорушників. Діяльність суб'єктів профілактики.

Рецидив злочинів: його структура та різновиди (різні точки зору). Поняття рецидивної злочинності. Рівень рецидивної злочинності. Кримінально-правовий (легальний), пенітенціарний та кримінологічний (фактичний) рецидив. Особа рецидивіста та їх класифікація. Детермінанти рецидивної злочинності. Проблеми ресоціалізації засуджених. Особливості діяльності суб'єктів профілактики рецидивної злочинності. Правове забезпечення профілактики рецидивної злочинності. Проект Закону України "Про постпенітенціарну систему". Іноземний досвід у профілактиці рецидивної злочинності. Роль громадських організацій та психологічних служб у індивідуальній профілактиці цій злочинності.

Тема 9. Кримінологічна характеристика та особливості попередження "фонових явищ", пов'язаних зі злочинністю. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю

Кримінологічні особливості «фонових» явищ в Україні. Під «фоновими явищами» слід розуміти сукупність аморальних проявів, що суперечать загальноприйнятим нормам поведінки, і які органічно взаємопов'язані зі злочинністю, оскільки детермінують одне одного і тягнуть за собою соціальну деградацію особи. Характеристика наркоманії, токсикоманії, алкоголізму, проституції і ведення паразитичного способу життя. Закон України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми", "Про запобігання захворювання на СНІД та соціальний захист населення", Рекомендація Парламентської Асамблеї Ради Європи "Про торгівлю жінками та примусову проституцію в державах – членах Ради Європи". Профілактика "фонових" явищ (порівняльна характеристика).

Принципи міжнародної співпраці у боротьбі зі злочинністю. Напрямки взаємодії правоохоронних органів різних держав у боротьбі зі злочинністю. Результати діяльності НБР Інтерполу в Україні.

РОЗДІЛ III.

«КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО»

Тема № 1. Кримінально-виконавча політика України. Поняття та система кримінально-виконавчого права України

Політика держави у сфері виконання кримінальних покарань.

Поняття і суть кримінально-виконавчої політики в Україні.

Кримінально-виконавче право як самостійна галузь права; поняття кримінально-виконавчого права, його предмет, функції та основні завдання у світі положень Конституції України. Реформа кримінально-виконавчої системи. Напрямки сучасного розвитку галузі права. Взаємодія з іншими юридичними науками.

Принципи та зміст кримінально-виконавчого права. Загально-правові принципи кримінально-виконавчого права: законності, демократизму, гуманізму.

Міжгалузеві принципи кримінально-виконавчого права: соціологічної справедливості; невідворотності виконання покарання.

Галузеві принципи кримінально-виконавчого права: рівність засуджених перед законом; підпорядкування правового регулювання завданню виправлення засуджених; диференціації та індивідуалізації виконання покарання; поєднання покарання з заходами виправного впливу; участь громадськості у виконанні покарання, виправлення засуджених.

Поняття науки кримінально-виконавчого права: її предмет, методи, функції. Види покарання, виконання покарання, особистість засуджених, які відбувають покарання, як об'єкти дослідження науки кримінально-виконавчого права.

Система курсу кримінально-виконавчого права.

Поняття і зміст норм кримінально-виконавчого права. Функції та особливості цих норм. Джерела кримінально-виконавчого права.

Кримінально-виконавчі правовідносини та їх структура. Основні елементи кримінально-виконавчих правовідносин: суб'єкти, учасники, об'єкти, зміст. Юридичний факт, що обумовлює виникнення кримінально-виконавчих правовідносин.

Тема № 2. Історія виникнення, становлення та розвитку кримінально-виконавчого законодавства України

Історія розвитку думки про мету покарання в роботах Ч. Беккарія, Д.Говарда, І.Канта.

Історія розвитку пенітенціарної системи. Наказ імператриці Катерини II даний комісії про складання проекту нового Уложення (1767 р.) (гл. VIII “Про покарання”). Трактат Бентама “Паноптика” (1786 р.) – про раціональне влаштування тюрем на засадах одиночного ув'язнення і центрального нагляду.

Виникнення і становлення виправно-трудоного права (1917-1924 р.р.).

Виправно-трудове право в період дії виправно-трудових кодексів союзних республік (1925-1934 р.р.).

Виправно-трудове законодавство в період розвитку виправних таборів (1935-1953 р.р.).

Відновлення виправно-трудового права на підставі заходів по усуненню соціалістичної законності в діяльності ВТУ (1954-1960 р.р.).

Період підготовки кодифікації виправно-трудового законодавства (1961-1969 р.р.).

Кодифікація і подальше удосконалення виправно-трудового законодавства після 1969 р. до розпаду СРСР та заснування суверенної Української держави.

Подальший розвиток кримінально-виконавчого законодавства України.

Тема № 3. Органи і установи виконання покарань. Правове положення засуджених

Види органів і установ виконання покарань. Державна виконавча служба Міністерства юстиції України, органи управління кримінально-виконавчої системи, кримінально-виконавчі інспекції.

Державний департамент України з питань виконання покарань і територіальні органи - управління (відділи) Державного департаменту України з питань виконання покарань в Автономній Республіці Крим, областях, місті Києві та Київській області.

Арештні дома, гауптвахти, дисциплінарні батальйони, кримінально-виконавчі установи, спеціальні виховні установи (далі - виховні колонії). Військові частини, гауптвахти.

Кримінально-виконавчі установи відкритого типу (виправні центри) і кримінально-виконавчі установи закритого типу (виправні колонії). Виправні колонії мінімального рівня безпеки, середнього рівня безпеки, максимального рівня безпеки.

Поняття правового положення засуджених і його закріплення в діючому кримінально-виконавчому законодавстві України.

Загальна характеристика та зміст правового статусу засуджених.

Загальні та спеціальні права, законні інтереси та обов'язки засуджених до позбавлення волі та довічного ув'язнення. Дисциплінарна, матеріальна та кримінальна відповідальність цих осіб.

Правове положення осіб, які утримуються під вартою.

Правове положення засуджених до тримання в дисциплінарному батальйоні.

Правове положення засуджених до виправних робіт.

Правове положення засуджених до інших видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавлення волі.

Тема № 4. Нагляд та контроль за виконанням кримінальних покарань. Участь громадськості у діяльності органів і установ виконання покарань

Судовий контроль при вирішенні питань про умовно-дострокове звільнення або заміну одного виду покарання іншим, заміну виду установи виконання покарань засудженому.

Прокурорський нагляд за дотриманням законів в органах і установах виконання покарань; постанови і приписи прокурора відносно дотримання порядку виконання покарання, встановленого законодавством.

Контроль органів державної влади за діяльністю розташованих на їхніх територіях органів і установ виконання покарань. Громадський контроль.

Відомчий контроль вищими органами управління і посадовими особами Державного департаменту України з питань виконання покарань.

Порядок відвідування установ виконання покарань.

Соціально-правові засади участі громадськості і спостережних комісій у справах неповнолітніх у діяльності органів і установ виконання покарань.

Участь громадських об'єднань, релігійних організацій та приватних осіб у виправленні, ресоціалізації та соціальній адаптації засуджених, надання допомоги в діяльності органів і установ виконання покарань.

Тема № 5. Порядок і умови виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією від суспільства

Види кримінальних покарань, не пов'язаних з ізоляцією від суспільства. Підстави виконання покарання.

Порядок і умови виконання покарання у виді штрафу.

Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Порядок і умови виконання покарання у виді громадських робіт.

Порядок і умови виконання покарання у виді виправних робіт.

Порядок і умови виконання покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців.

Порядок і умови виконання покарання у виді конфіскації майна.

Порядок і умови виконання покарання у виді обмеження волі.

Тема № 6. Підстави і порядок застосування попереднього ув'язнення під варту

Попереднє ув'язнення під варту як самостійна сфера соціально-правової діяльності, урегульована законом "Про попереднє ув'язнення".

Визначення правової природи, підстав, порядку та мети застосування попереднього ув'язнення під варту. Строки утримання під вартою, категорії осіб, відносно яких застосовується запобіжний захід взяття під варту.

Призначення і завдання слідчих ізоляторів.

Порядок прийому ув'язнених до слідчого ізолятору і їх розміщення, оформлення документів при прийомі осіб. Вимоги ізоляції в слідчому ізоляторі.

Організація режиму в слідчих ізоляторах і засоби його забезпечення.

Визначення основних вимог режиму (ізоляція, нагляд, роздільне утримання), специфіка режиму. Заходи стягнення та заохочення, що застосовуються до осіб, які утримуються під вартою. Заходи безпеки і підстави застосування зброї.

Правове становище осіб, які утримуються в місцях попереднього ув'язнення. Права і обов'язки осіб, які утримуються у слідчих ізоляторах. Перелік предметів, речей та продуктів харчування, які дозволяється мати при собі особам, ув'язненим під варту і особам, засудженим в період утримання у слідчому ізоляторі. Правила поведінки в слідчому ізоляторі ув'язнених під варту та засуджених. Заборони для осіб, які ув'язнених під варту.

Підстави і порядок звільнення осіб, взятих під варту. Забезпечення осіб, які звільнені з-під варти, безкоштовним проїздом до місця проживання, надання грошової допомоги та інші види розрахунків із звільненими.

Тема № 7. Порядок і умови виконання кримінальних покарань у виді довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк та арешту

Види установ виконання покарань, що виконують покарання у виді довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк та арешту. Класифікація, направлення і розміщення засуджених до позбавлення волі. Основні критерії класифікації засуджених. Роздільне тримання засуджених до позбавлення волі. Порядок направлення засуджених до позбавлення волі для відбування покарання до установ виконання покарань. Порядок прийому та облік засуджених до позбавлення волі в установах виконання покарань. Відбування засудженими всього строку покарання в одній установі виконання покарання. Переведення засудженого з одної установи виконання покарання в іншу. Залишення засуджених у слідчому ізоляторі або тюрмі для роботи по господарському обслуговуванню чи у зв'язку з проведенням слідчих дій.

Поняття режиму відбування покарання, його каральне та виховне значення. Основні вимоги режиму відбування покарання у виді позбавлення волі. Розпорядок дня. Придбання засудженими продуктів харчування та предметів першої потреби. Побачення і телефонні розмови засуджених з родичами та іншими особами. Отримання засудженими посилок, передач і бандеролей. Отримання і відправлення засудженими грошових переказів. Листування засуджених до позбавлення волі. Зміна умов утримання осіб, позбавлених волі, під час відбування покарання. Пересування без конвою або супроводження осіб, позбавлених волі. Проживання поза колонією жінок на час звільнення їх від роботи по вагітності та пологах, а також до досягнення дитиною трирічного віку. Особливості режиму відбування покарання осіб, залишених в слідчому ізоляторі або у зв'язку з проведенням слідчих дій, а також залишених для робіт по господарському обслуговуванню. Заходи заохочення та стягнення, які застосовуються до засуджених в місцях позбавлення волі. Особи, які мають право застосовувати заходи заохочення та стягнення до засуджених. Підстави та порядок застосування заходів безпеки та зброї.

Завдання та форми виховної роботи із засудженими. Індивідуальна виховна робота. Агітаційно-пропагандистська та культурно-масова робота серед засуджених. Правове виховання засуджених. Самодіяльні організації засуджених в установах виконання покарань, їх види та юридична природа. Самодіяльні організації в установах виконання покарань, порядок їх діяльності.

Завдання та організація загальноосвітньої підготовки засуджених до позбавлення волі. Професійна підготовка засуджених в місцях позбавлення волі.

Професійне навчання засуджених як спосіб їх підготовки до життя на волі після звільнення з місць позбавлення волі.

Створення засудженим до позбавлення волі необхідних житлово-побутових умов. Забезпечення засуджених харчуванням, одягом, взуттям. Особливості забезпечення харчування вагітних жінок на період звільнення їх від роботи. Забезпечення харчуванням та одягом інвалідів. Порядок стягнення вартості харчування, одягу та наданих послуг із засуджених. Медико-санітарне забезпечення осіб, позбавлених волі. Богослужіння і релігійні обряди в колоніях

Тема № 8. Особливості виконання кримінальних покарань щодо військовослужбовців

Порядок виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців.

Особливості відбування військовослужбовцями арешту.

Правове регулювання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні. Правове положення осіб, які відбувають покарання у дисциплінарному батальйоні.

Порядок направлення, прийому та розміщення засуджених у дисциплінарному батальйоні.

Режим відбування покарання. Організація праці та виховна робота із засудженими в дисциплінарному батальйоні.

Заохочення та дисциплінарні стягнення, що застосовуються до засуджених.

Матеріально-побутове забезпечення та медичне обслуговування засуджених.

Підстави та порядок звільнення з дисциплінарного батальйону.

Тема № 9. Звільнення засуджених з установ виконання покарань. Допомога особам, які звільнені від відбування покарання, контроль і нагляд за ними

Правові підстави звільнення засуджених з установ виконання покарань:

- після відбуття строку покарання визначеного вироком суду;
- в силу акту амністії;
- у зв'язку з помилуванням;
- у зв'язку з винесенням судом ухвали або постанови про звільнення;
- через хворобу, умовно-достроково і за іншими підставами, встановленими законом.

Порядок оформлення документів про звільнення та скорочення строку покарання.

Довідки про звільнення та їх основні атрибути.

Підготовча робота, здійснювана адміністрацією установи виконання покарання у зв'язку із звільненням засуджених.

Порядок звільнення з місць позбавлення волі. Особливості звільнення неповнолітніх з місць позбавлення волі. Надання матеріальної допомоги особам, які звільнюються.

Правові підстави та порядок встановлення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Правова природа і сутність адміністративного нагляду як крайньої міри. Тлумачення Закону України “Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі”.

Органи, що здійснюють контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

Загальна характеристика процесу соціальної адаптації звільнених від відбування покарання осіб.

Соціальна адаптація осіб, звільнених з місць позбавлення волі, надання їм допомоги в побутовому і трудовому влаштуванні.

Тема № 10. Міжнародне співробітництво з проблем виконання кримінальних покарань

Історія міжнародного співробітництва в галузі поводження з засудженими.

Міжнародні організації та форми їх діяльності у сфері захисту прав людини під час здійснення правосуддя.

Система діючих міжнародних актів про поводження з засудженими, їх класифікація за масштабом дії, спеціалізацією, обов’язками держав-учасниць.

Аналіз міжнародно-правових документів, стандартів, які регламентують питання у сфері захисту прав людини під час відправлення правосуддя.

Розвиток проблеми застосування кримінальних покарань в рамках Конгресів ООН по попередженню злочинності і поводженню з правопорушниками.